

Božica Jelušić

KAD BI TI DUŠO MOJA

(pjesme izabrala Ana Horvat)

Ljerka Žingerlin: ODGAĐANJE RASTANKA

Božica Jelušić **KAD BI TI DUŠO MOJA**

HRVATSKA LJUBAVNA LIRIKA u izboru Ane
Horvat

nakladnik
VERGL

za nakladnika
Zvonko Novosel

urednica
Ana Horvat

2009.

Božica Jelušić

KAD BI TI DUŠO MOJA

(pjesme izabrala Ana Horvat)

Ljerka Žingerlin: ODGAĐANJE RASTANKA

SKICA ZA LJUBAVNU PJESMU

Kad bi ti samo na časak
utišao mašinu
kad bi je prestao krotiti jašiti tjerati mučiti
ko ludi Tatar kobilu
kad bi dignuo vjeđe i rekao mi
jagodo
pogledaj ono drvo u kutu smeđeg dvorišta
pričaj mi malo o jeseni
u Lenjingradu o
mjesečastoj puti sredovječne sobarice
iz hotela Savjetskaja
i čije te je lice prizivalo iz Neve
glasom usahlog zrikavca
tko te vodio za ruku do
zelene kupole tornja
nalik na okrenut lopoč
u gustoj žabokrečini
tko ti oči cjelivao
one bezlične godine
kad nismo bili zajedno
kad bi ti moja ljubavi
kažiprstom i srednjakom
ucrtao moj profil u požutjelu mapu
ojesenjenog prozora
kad bi ćutio kako u meni dogorijeva
šapat rujanske plodnosti
i kišnih cantilena

kad bi prestao pušiti
činiti štamparske pogreške
i one druge stvari
i naprosto me ljubio
u divljoj muškoj osami
trske na rubu sutona
i ja napokon prestala
pisati

ljubavne pjesme
imati dvadeset godina
i govoriti neću
držala bih dijetu

i tko zna što sve ne bih
i dokle bi se moglo
kad bi ti
dušo moja

SONET ZA OČEKIVANE KORAKE

Govoriš, ima te, dišeš, *postojiš dakle jesam*
kašlješ i piješ mlijeko, daješ mi uputnicu
za noć, u kojoj kostrijet briga sa sebe stresam
i u snu svojoj ljubavi otvaram pozajmicu

za dane što će doći: dajem joj puno strpljenja
opreznih, blagih riječi, tihih predosjećanja.
Svilena krila sjete, rubac za doviđenja
i džep u kome zvecka sitniš tajnih priznanja.

Ali što stvarno radim? pitaš me, odgovaram:
osluškujem i vrebam u mraku, praznoj kući
postavljam stol i spremam skromnu večeru za nas.

Izvlačim ključ iz brave, vrata i prozor otvaram
da možeš (ako dođeš) sa mjesečinom ući
i reći mi da Život počinje ovdje, danas.

STROGO LJUBAVNI SONETI

I.

Traži me, skritu u memli i rđi listopada
u dječjoj kućici od crta (tanka/debela),
pregledaj pažljivo džepove, podstavu novog odijela
i napušteni mravinjak pod kišom koja pada.
Traži me, negdje mora da postojim i zebem
drščuć u golom šibljaku kao ranjena selica.
Traži me, zima ide, okrutna kuna-bjelica
mogla bi me zateći gdje preplašena grebem

na vrata tvoga srca tražeći vatru i sklonište,
miris kadulje rasut u sitnoj tami tijela
dok pahuljice vani mrtvački pokrov pletu.

Traži me, daj mi u svojoj blagosti utočište
i onu sreću koja briše boru sa čela
dok ljubav s nama dijeli posljednju cigaretu.

//.

Ljubi me temeljito, ljubi me bez ostatka
danju i noću, u svako međudoba.

Neka se u tu svrhu otvori tajna soba
marelica u lišću, ljepljiva, zrela i slatka.

Ljubi me kako ne bi htio da druge ljubim:
opčinjeno, bez daha, zasanjano i budno.
Ljubi i onda kad shvatiš da ljubiš uzaludno
u mraznim podnebljima, u predjelima grubim.

Ljubi me kao ptica slobodu, riba vodu
i korijen onu zemlju koju uznosi gore
pretvorenu u sunčev otisak, zračnu hostiju.

Ljubi me, kad se ko zadnji povratnici na brodu
prepoznamo (dok šumi oko nas vječito more)
pomireni i nježni u hrpi lakih kostiju.

CIPELE OD ŽUTE KOŽE

Cipele od žute kože. Napiši mi jedno pismo.
Riđa sjena topolika, moji mrtvi na grobištu
ulaze u prispodobu. (Sivo svjetlo sanjarije.)
Vjetar - brus, noć - uterus. Pod lopuhom spava
Lorca.

Mehanička to je lutka. Uspomena? Sat lektire?
Napiši mi jedno pismo na jeziku lastavica.
U tvrđavu tvoga tijela zaključaj me poljupcima.
Nemoj ići. Nemoj ići.

Cipele od žute kože. Imam kamen u cipeli.
Mrtav grad je kost mamutska.
Reče ono čega nema: Imam tebe, a nemam te.

SONET O IŠČEZNUĆU

Zatvorit ću se u san puža,
u semantičku šifru bez ključa.
Smrt će mi biti lijepa kuća
u krvotoku divljih ruža.

Tamo će povijest skladati svoje
svečane napjeve, grčke stope
i kad se voštane vjeđe sklope,
vidjet ću opet gdje se roje

u tami mesa divlje pčele
i kako cvate vilinska kosa,
ljubavnika u polju ljulja.

Po tiskanici drezge i mulja
u požar gloga krenut ću bosa
stazom kojom me nisu htjele

povesti tvoje ruke.

JESENJI MADRIGAL

(za Daniela)

U ljljanu se otvori prostor tijela za večer
kad ruke ljubavnika pletu iza neznanih vrata
začaran ples leptira u tajnom krugu svijeće
i jesen na njih sipa trag tamjana i zlata

Kroz obruč mirisnih zrenja umorni sjaj se toči
vrijeme je kad u zjeni ljepota docvjetava
sagnut nad jezerom mira Narcis zatvara oči
i na dnu mračne vode smrt zatočena spava

U nama prisno odzvanja sve što pada i vene
rasuto voće trune na rubu gozbenog stola
u prostor blistavih mreža padaju memljive sjene
gradova koji tonu u oceanu bola

I tu se naša krhkost s trošnošću stvari spaja
zajednička nam biva nepremostiva java
gdje u predugoj patnji u padanju bez kraja
u dodir tijela s tijelom vječnost se preobražava

OBLACI

Kad se ponovo sretnemo
ti ćeš biti
kuća u ognju
jedan
smrtno preplašen konj

A ja
prastara kornjača
što po sjećanju

sporo rekonstruira
pokvaren
stroj za kišu.

ALTERNATIVNOJ LJUBAVI

Donijet ćeš mi gastritis, Straussa, krivi akcenat
I mamine recepte za gulaš a la vild.

Prazna poslijepodneva s geometrijom krošnji.
Žitasta zrnca sumnje koja prezimljuju
u šupljem zubu, kruhu i spužvi lio-jastuka.
Sve svoje uspomene.

Naplavit ćeš me mračnom poezijom hormona,
besanicom i dosadom. Spasit ćeš me od smrti.
Naučit ćeš me (konačno) da živim izvan prizora
iskreći kao čelik u heraklitskoj vatri.

Uporan kao bolest. Neshvatljiv kao vrijeme.
Naselit ćeš me sobom. U sjaju uobrazilje
(neoštećenom indigu) sanjat će naša djeca.

Bit ćeš mi: prva, najveća, posljednja
i samo moja ljubav.

Pitat ćeš me za druge.

U HLADNJAKU SU RIBE

U hladnjaku su ribe na pladnju, kompot-ananas
sir, gorušica, jaja, marmelada od kajsija.
Lampa — mrtvačko oko, svijetli nad hladnim obiljem.

(AKO POSTOJI) Čovjek koji otvara hladnjak
skoro će me napustiti. Bježi iz ovog ihtio-LOGIČNOG
prizora. Zbogom, zbogom!

Sutra je već daleko.
On ima orijentaciju.
On registrira pojavno.
On ide »ravno i uvijek ispred sebe«, kao u jednoj
priči.

Dakle, hladnjak. U potrazi za smislom, konzumska
hobotnica još se koleba između otvorenih
mogućnosti.
Zatim odabire »JESTI«, a ostalo odbacuje.

U hladnjaku su ribe na pladnju.
Sedef Erosa.

On nije hipotetičan.

TRIDESET I PET STIHOVA ZA POST SCRIPTUM

*O moja krasna ljubavi,
pomiluj me i voli!
Vidrić*

O, moja krasna ljubavi, pomiluj me i voli
jer ima jedno pusto mjesto, jer ima jedan mračni kut
u kome dijete piše po zidu heksametre
mlijeko kipi u kuhinji, međuvrijeme se zgušnjava
(traje komorna glazba)
u pjesmama se našim ne može stanovati
već cijelo jedno stoljeće.

O, moja krasna ljubavi, narodi tonu bez sjaja
zemlja je postala hladna i gruba, bez memorije
jezik na kojem pišem ima četiri stotine
tisuća dobrih riječi, i to je nedovoljno
da me trajno nastani tvojom svetom blizinom
jer nisi drugo nego hladni ud, kiša, NEVERMORE,
uđi u moje tijelo, padni u polju pelina,
o, moja krasna ljubavi, pomiluj me i voli.

O, moja krasna ljubavi, sve ide prema kraju
i vrijeme prvih knjiga i vrijeme prvih uzdaha
mi živimo i dalje gubeći pravo oprosta
drhtimo kožom uz kožu stisnuti, svijetu nasuprot
prijatelji nas hrabre, iskustvo nas se odriče
iz tvoga rebra raste metafizička kuća
pijetao, orah i vjeran pas
(očaj u zrcalu mijenja bezglasna obličja).
O, moja krasna ljubavi, govorim DOSTA mislim JOŠ
grana se poziva na svoj korijen, čovjek na uspomene

sužnjevi tvoji ulaze u noć od NE VRAĆAJ SE
pomične slike nestaju
sve razbijeno u meni nosi otiske tvojih prstiju
zmijo na suncu, pusti me umrijeti, oprosti
ljubljenima mojim
srce je svjetiljka, stijenj joj podigni i malo ulja dolij
da sveprisutnu mogu te naći u vodi, zraku, kruhu i
soli
da me izdahneš kroz smrtna usta
prašino zlatna, uza me budi
pomiluj me i voli.

SAMO ĆE OVI SATI OSTATI KAO JABUKE

Samo će ovi sati ostati kao jabuke
koje spokojno zriju, pohranjene pod žitom.
Ostalo: baršun čula, tvoje disanje krhko
kao svlak mjesečine zbrisat će izokronični gibanj
podsvjesnog njihala.

OCULI MEI SEMPER AD DOMINUM.* Tamo,
međutim:
tamni prozor u ništa. Vegetativno micanje.
Umjesto zagrljaja, okružit će me ruža praznine:
led i morfij.
Lebdeći IZVAN TEBE, postat ću kao drugi. Sad
učim zaboravljati. DRUGI zaboravljaju.
Ali sat AHMATOVE još otkucava značenja
koja izmiču stilu Opće enciklopedije.
Recimo: smrt i ljubav, duša, pravo na istinu.

Razlučujući prave od krivih. (Riječi-Razloge).
Čuvaj se opširnosti!

Pod plutajućim okom, u posnom sedimentu tvari, itd.
samo će ovi sati, u kojima sam pisala
ljubavne pjesme za tebe
ostati kao jedino stvarno godišnje doba
besmislena budućnost na koju smijem misliti
kad se otvore usta propuha, zimske kuće
i ti prestupiš prag.

**Moje su oči uvijek kod Gospodina (Psalam)*

LIST BRŠLJANA

U mraku i bez olovke. Ništa, veruj mi, ništa.
Ona je samo čula kako na vetru šušti
bršljanov list, da, list, da nešto
neodređeno zeleno: Munchova kutija za boje,
nastreljena slezena neke zveri, ostavljena da trune,
stara tapeta u dečjoj sobi, košuljica od JAO.

NE DOTIČI ME, reče To, TEBE ĆE VIŠE BOLETI.

Okolo, širila se jedna nezbiljska šuma,
tvoj nikotin i prehlada. Ljubavi, čuvaj grlo!
Gle, poput pauka u neprozirnoj tami putuju
biljni otrovi: ispod snega
sve do prozora kuće koja iščezava
penje se lišće bršljana. Zaboravi:.....
.....

ŠTA JE PESNIKINJA HTELA DA KAŽE? Ništa, veruj
mi, ništa.

BELLADONNA

Ne vidim više ništa. Sve je uokolo
nestvarno meka koža posuta borovim talkom
u kojoj protegnut spava tetovirani Bog.

Čekaonica okuliste, sterilizirana kutija,
gdje se tišina napinje kao opna na mlijeku
i curi preko ruba posuda. Ovdje sjedim,
očiju izvrnutih pod kapcima, zasvrdlanih
u drhturavu mezgru odakle tapkajući izlaziš:
sklopiv razlomak od slijepca i od psa.

Nije trebalo da dođeš. Sve se raspada.
Tvoj polumjesečasti, pažljivo izbrušen nokat
riše znak zime na unutrašnjoj strani trbuha.
Tu ognjište ne postoji. Tu ne postoji kuća.
Samo je crni polip, leden i gladak, savršen,
surova tvoja ljubav. Samo je ksenofobija.

I ono gorko mjesto, gdje cvate velebilje
sestrina subotnja spavaćica od svile.
Sestra je vlaknasta i puna navještenja.
Gle, kako suptilno barata ona kapaljkom, kako
smiono obećava ti novi vid! Za to vrijeme,
nalik ogromnoj preši u vlažnom podrumu
mrak umnožava svoje ogłase, preko kojih
klizi suzni srebrenjak razjeden atropinom.

Povratak, jedna misao začeta u amebi, udaljuje se
sa pticom u ništavilo. Mlak je i prostran zaborav.
Na kraju poljubac, pijetao, cijeli
prašnjavi dekor ostaje na drugoj strani
prizora, dok izgovaram:

Zaista, zaista ti kažem: prije nego se išta
pomakne prema svjetlosti

TI ĆEŠ IZDATI.

Bilješka o pjesnikinji

Božica Jelušić, pjesnikinja, prozaistica i kritičarka, rođena je u Pitomači 1951. godine.

Završila je studij hrvatskoga i engleskoga jezika.

Dobitnica mnogih prestižnih književnih nagrada. Zastupljena u čitankama, lektiri i u više od 40 antologija na svjetskim jezicima.

Bavi se ekologijom, društvenim i političkim radom, te povremeno publicistikom.

Živi i radi u Đurđevcu, te povremeno u Čepelovcu, na plemićkom imanju Barnagor.

Objavljena pjesnička djela:

Riječ kao lijepo stablo, Čakovec, 1973.,
Golubica i pepeo, Zagreb, 1974.,
Čekaonica drugog razreda, Čakovec, 1979.,
Kopernikovo poglavlje, Osijek, 1983.,
Meštri, meštrije (kajkavske pjesme), Varaždin, 1985.,
Belladonna, mapa s grafikama Gordane Spoljar
(hrvatsko-engleska verzija), Bjelovar, 1988.,
Zmaj od papira (pjesme za djecu), Bjelovar, 1992.,
Jezuši (kajkavske pjesme s grafikama I. Lackovića
Croate), grafička mapa, Bjelovar, 1993.,
Zimzelen (izabrane pjesme), Bjelovar, 1993.,
Svjetlokrug godine (pjesme s bakropisima Ivana Lackovića-Croate), Zagreb, 1994.,
Noćna steza (kajkavske pjesme, izbor), Zagreb,
1997.,
Stolisnik, Koprivnica, 2000.,
Slovostaj (izabrani rukopisi i pjesme), Zagreb, 2002.,
Rukavica soneta, Zagreb, 2005.,
Libela i druge pjesme (s fotografijama Andreje Dugi-
na), Bjelovar, 2006.,
Pogled stablu, priče i pjesme o stablima s
umjetničkim fotografijama, Bjelovar, 2007. i
Flauta u inju, Vinkovci, 2007.
Arielirika, Koprivnica, 2011.

Kazalo

SKICA ZA LJUBAVNU PJESMU	7
SONET ZA OČEKIVANE KORAKE	9
STROGO LJUBAVNI SONETI.....	
I.....	10
II.....	11
CIPELE OD ŽUTE KOŽE.....	12
SONET O IŠČEZNUĆU.....	13
JESENJI MADRIGAL.....	14
OBLACI.....	15
ALTERNATIVNOJ LJUBAVI	16
U HLADNJAKU SU RIBE.....	17
TRIDESET I PET STIHOVA ZA POST SCRIPTUM.....	18
SAMO ĆE OVI SATI OSTATI KAO JABUKE.....	20
LIST BRŠLJANA.....	21
BELLADONNA.....	22
<i>Bilješka o pjesnikinji</i>	24

Božica Jelušić
KAD BI TI DUŠO MOJA
(pjesme izabrala Ana Horvat)

www.pjesnici-ane-horvat.net
HRVATSKA LJUBAVNA LIRIKA

nakladnik
VERGL d.o.o.
Zagreb, Trpimirova 7

za nakladnika
Zvonko Novosel

urednica
Ana Horvat

vinjeta
Nevenka Macolić

korektura
Asja Petrović

tehnička podrška i oblikovanje
Valentina Viskov

e-mail
anahorvat16@gmail.com

copyright ©
Ana Horvat i Nevenka Macolić

AEorvat
Poetry

